

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **M. M.**, zast. JUDr. Michalem Krýslem, advokátem se sídlem náměstí Republiky 204/30, Plzeň, proti žalovanému: **Úřad městského obvodu Plzeň 4**, se sídlem Mohylová 55, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2022, čj. UMO4/08919/22, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 9. 2024, čj. 57 A 53/2024-65,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím povolil odstranění stavby vodního díla (*LIKVIDACE KOPANÉ STUDNY ST1* na pozemku parc. č. X v k. ú. D.). Žalobce podal žádost o obnovu řízení o odstranění stavby, kterou odůvodnil tím, že je vlastníkem studny na sousedním pozemku, jež je s odstraňovanou studnou funkčně propojená. Žalovaný však žádost rozhodnutím ze dne 8. 3. 2024, čj. UMO4/04449/24, zamítl. Proti rozhodnutí o obnově podal žalobce odvolání, které následně Magistrát města Plzně rozhodnutím ze dne 24. 6. 2024, čj. MMP/297283/24, zamítl a prvoinstanční rozhodnutí o zamítnutí žádosti o obnovu potvrdil.

[2] Žalobce následně dne 22. 8. 2024 podal žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, která směřovala jednak vůči rozhodnutí o odstranění stavby a jednak vůči rozhodnutím o obnově

řízení. Žalobu, která se týkala obnovy řízení, krajský soud vyloučil k samostatnému projednání. Žalobu proti rozhodnutí o odstranění stavby pak výše označeným usnesením odmítl jako opožděnou.

[3] Krajský soud vycházel z toho, že žalovaný s žalobcem nejednal jako s účastníkem řízení a napadené rozhodnutí mu nedoručil. Počátek dvouměsíční lhůty pro podání žaloby dle § 72 odst. 1 s. ř. s. tedy odvíjel od okamžiku, kdy se žalobce s obsahem napadeného rozhodnutí seznámil, resp. měl možnost se s jeho obsahem seznámit. Ve vztahu k tomu, kdy k takovému seznámení došlo, vycházel krajský soud z rozhodnutí Magistrátu města Plzně (předloženého samotným žalobcem) ze dne 6. 11. 2023, čj. MMP/436703/23, o umístění stavby *bytové domy Rokycanská II.* Z něj plyne, že napadené rozhodnutí bylo jedním z podkladů pro jeho vydání. Krajský soud zjistil, že napadené rozhodnutí bylo do správního spisu ve zmíněném řízení o vydání územního rozhodnutí zařazeno dne 16. 6. 2023. Dne 18. 9. 2023 pak nahlížel do uvedeného spisu žalobcův zástupce. Bylo tomu tedy v době, kdy napadené rozhodnutí jako jeden z podkladů pro vydání územního rozhodnutí již bylo jeho součástí. Nejpozději dne 18. 9. 2023 tak bylo zástupci žalobce k dispozici a měl možnost se seznámit s jeho celým obsahem.

[4] Krajský soud žalobci umožnil se k tomuto zjištění vyjádřit. Žalobce v reakci na to uvedl, že se s obsahem napadeného rozhodnutí seznámil až v rámci nahlížení do soudního spisu. V době nahlížení do spisu k územnímu řízení nebylo napadené rozhodnutí jeho zástupci předloženo, a tedy se s jeho obsahem nemohl seznámit. Podle krajského soudu se však žalobce nutně musel s obsahem napadeného rozhodnutí seznámit před podáním žaloby. Zároveň mu neuvěřil, že jeho zástupci nebylo při nahlížení do spisu k územnímu řízení předloženo napadené rozhodnutí. Z žádné listiny ve správním spisu neplyne, že by zástupci nebylo umožněno nahlédnout do celého správního spisu. Ani zástupce po nahlédnutí do spisu neuvedl, že by mu nebylo umožněno nahlédnout do kompletního spisového materiálu. Žalobce navíc krajskému soudu nepředložil žádná konkrétní skutková tvrzení, která by svědčila o tom, že správní spis nebyl vedený řádně.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, v níž poukazuje na jeho nepřezkoumatelnost a zmiňuje i vady řízení před soudem, nedostatečně zjištěný skutkový stav i nesprávné právní posouzení.

[6] Konkrétně namítá, že se dne 18. 9. 2023 s napadeným rozhodnutím neseznámil ani seznámit nemohl. Do správního spisu ve věci zmíněného územního řízení totiž jeho zástupce nahlížel dálkovým přístupem. Magistrát města Plzně mu zaslal určité dokumenty přes internetové uložení, avšak napadené správní rozhodnutí obsahem nebylo. Protokol o nahlížení do spisu zástupce stěžovatele nepodepsal, což také svědčí o tom, že v celém jeho rozsahu do spisu nenahlížel. V samotném protokolu je navíc uvedeno, že „*vzhledem k velkému rozsahu poskytnutých kopií, bylo dohodnuto, že aktualizovaná doplněná složka bude naskenována pracovníci MMP STAV a zaslána přes úschovnu MMP na e-mail*“. Je tam zmíněna také poznámka, že složka byla ještě téhož dne odeslána zástupci stěžovatele.

[7] Krajský soud pochybil i tím, že nenařídil jednání k provedení dokazování ohledně včasnosti žaloby. Obzvlášť v situaci, kdy své rozhodnutí opřel jen o informace z úplně jiného

pokračování

spisu. Stěžovatel krajskému soudu navíc opakovaně sděloval, že se se správním rozhodnutím neseznámil.

[8] Stěžovatel krajskému soudu dále vytýká, že související žalobu vyloučil k samostatnému projednání. Podle stěžovatele je pak rozhodnutí žalovaného zmatečné, nepřezkoumatelné i nicotné. Demoliční výměr byl totiž vydán bez náležitého přezkumu neoprávněné osobě, nikoliv vlastníkově.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). K tomu je však nutno úvodem poznamenat, že tvrzení stěžovatele, která směřují vůči zákonnosti samotného rozhodnutí o odstranění stavby, zde nemohou představovat přípustné kasační námitky. Krajský soud totiž neprováděl přezkum napadeného rozhodnutí, nýbrž se zabýval pouze včasností žaloby. Tato argumentace se tedy míjí s rozhodovacími důvody krajského soudu (srov. např. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2023, čj. 6 As 358/2021-38, bod 11). Jinak řečeno, je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu (např. usnesení NSS ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004-98).

[11] Důvodná v projednávané věci předně nemůže být argumentace, která směřuje vůči procesnímu postupu krajského soudu a vyloučení žaloby proti jinému rozhodnutí (o obnově řízení) k samostatnému projednání. K tomu lze poznamenat, že usnesením o vyloučení věci k samostatnému projednání se pouze upravuje vedení řízení [samostatná kasační stížnost proti takovému usnesení je tak nepřipustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.; viz např. rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2004, čj. 2 Afs 3/2003-46]. Stěžovatel pak v nynější věci ani netvrdí, že by důsledkem vyloučení věci k samostatnému projednání měla být vada, která by se mohla projevit na zákonnosti napadeného usnesení jako takového (zmiňuje v této souvislosti pouze „nadbytečné vedení dvou řízení“, resp. nutnost „zdvojené argumentace“).

[12] Napadené usnesení je též přezkoumatelné. Stěžovatel neuvádí, v čem konkrétně má nepřezkoumatelnost spočívat a zmiňuje ji pouze v obecné rovině. Nejvyšší správní soud má nicméně za to, že usnesení krajského soudu je srozumitelné a ve vztahu ke své podstatě (odmítnutí pro opožděnost) též dostatečně zdůvodněné. Naplňuje v tomto směru požadavky existující judikatury (viz například rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2007, čj. 6 Ads 87/2006-36, č. 1389/2007 Sb. NSS, ze dne 23. 6. 2005, čj. 7 As 10/2005-298, č. 1119/2007 Sb. NSS, či ze dne 11. 8. 2004, čj. 5 A 48/2001-47, č. 386/2004 Sb. NSS).

[13] Stěžovatel dále namítá, že dokumenty, ze kterých krajský soud při posuzování včasnosti žaloby vycházel, byly součástí jiného správního (soudního) spisu. Krajský soud proto měl nařídít jednání a provést dokazování. Ani tato námitka však není důvodná.

[14] V obecné rovině sice platí, že správním spisem krajský soud nedokazuje, avšak jinak je tomu v případě, kdy vychází ze správního spisu v jiné věci (viz též § 52 Dokazování. In: KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. *Soudní řád správní: Komentář*. 2019, Praha: Wolters Kluwer.). V takových případech je dokazování (a s tím související ústní jednání ve věci) v zásadě potřeba. Judikatura Nejvyššího správního soudu však v případě posuzování včasnosti žaloby připouští za určitých okolností to, aby krajský soud rozhodl i bez dokazování (viz například rozsudek NSS ze dne 11. 2. 2021, čj. 8 As 353/2019-59, bod 22). Klíčovým hlediskem je zde především zákaz překvapivosti rozhodnutí. Pokud krajský soud dospěje k tomu, že je žaloba opožděná, pak s tímto náhledem musí žalobce seznámit a dát mu prostor případně předložit důkazy, kterými by tato zjištění rozporoval (rozsudek NSS ze dne 12. 8. 2010, čj. 7 Afs 63/2010-65). Nutno však dodat, že krajské soudy mohou pro opožděnost odmítnout žalobu bez dalšího v situacích, kdy je opožděnost žaloby zřejmá na první pohled (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 11. 2017, čj. 7 As 155/2015-160, č. 3687/2018 Sb. NSS, či rozsudek NSS ze dne 21. 10. 2020, čj. 2 As 316/2020-19). K tomu lze doplnit, že krajský soud musí skutečnosti rozhodné pro závěr o včasnosti nebo opožděnosti žaloby zkoumat vždy z úřední povinnosti (rozsudek NSS ze dne 16. 4. 2013, čj. 6 As 55/2012-51, bod 12).

[15] Jak již bylo shora zmíněno, v nyní projednávané věci krajský soud přípisem ze dne 11. 9. 2024 stěžovatele informoval o tom, že dne 18. 9. 2023 byl jeho zástupce nahlížen do spisu k územnímu řízení, který v té době již obsahoval napadené rozhodnutí. Dne nahlížení do spisu tedy měl možnost se s napadeným rozhodnutím seznámit. Krajský soud předestřel, z jakých listin uvedené dovozuje, a dal stěžovateli možnost se ke zjištěným skutečnostem vyjádřit. Stěžovatel po doručení přípisu nahlédl do soudního spisu a následně jen v obecné rovině zareagoval tak, že se seznámil s obsahem rozhodnutí právě až při osobním nahlížení do soudního spisu. Dodal, že podle informací od jeho zástupce mu nebylo ani v rámci nahlížení do spisu dne 18. 9. 2023 napadené rozhodnutí předloženo. Na toto vyjádření krajský soud v napadeném usnesení reagoval (viz výše).

[16] Podle Nejvyššího správního soudu s ohledem na výše uvedené především nemohly být závěry krajského soudu ohledně počátku lhůty pro podání žaloby pro stěžovatele jakkoli překvapivé. Postup krajského soudu pak v tomto směru v dané věci nevykazuje ani vady, které by se mohly projevit na nezákonnosti napadeného usnesení [srov. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Stěžovatel dostal možnost reagovat na zjištění krajského soudu (která se navíc odvíjela z obsahu rozhodnutí, které sám stěžovatel krajskému soudu předložil) a své námitky též písemně uplatnil. Při jednání by tak soudu zjevně sdělil jen to, co učinil v písemném vyjádření; zrušení usnesení z tohoto důvodu by tak bylo jen formální. Ostatně ani v kasační stížnosti stěžovatel neuvádí, proč za shora popsanych okolností mělo být pro jeho reakci na zjištění krajského soudu nezbytné právě ústní jednání.

[17] Stěžovatel též namítá, že se dne 18. 9. 2023 s napadeným rozhodnutím neseznámil ani seznámit nemohl, jelikož jeho zástupce do správního spisu nahlížel dálkovým přístupem. Odkazuje se na protokol o nahlížení do spisu, ve kterém je uvedeno, že vzhledem k velkému rozsahu poskytovaných kopií pracovnice Magistrátu města Plzně aktualizovanou složku naskenovala a zaslala stěžovateli e-mailem. Ani tato námitka však podle Nejvyššího správního soudu není důvodná. Ve zmíněném protokolu (čj. MMP/400092/23) je sice uvedeno, že stěžovateli byla poskytnuta zmíněná složka, avšak zároveň se v něm výslovně konstatuje, že zástupce stěžovatele „se dostavil“ nahlédnout do spisu. Neplatí tedy

pokračování

především, že dálkový přístup by byl jediným způsobem, jakým měl zástupce stěžovatele spis k dispozici. Naopak to může nasvědčovat spíše tomu, že se zástupce stěžovatele osobně dostavil, avšak chtěl pořídit velké množství kopií ze spisu, které mu pracovnice magistrátu naskenovala a poslala e-mailem. Ani chybějící podpis zástupce stěžovatele na protokolu v tomto směru nemůže na shora uvedeném bez dalšího nic změnit. V této souvislosti je též nutno poukázat na povahu protokolu o nahlížení do spisu jakožto veřejné listiny – taková listina má podstatně vyšší důkazní sílu a účastník, který popírá její pravost či správnost, musí svá tvrzení prokázat (srov. např. rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2009, čj. 8 Afs 75/2008-56). Ostatně shora zmíněnou argumentaci, podle níž nahlížel jeho zástupce pouze dálkovým přístupem, stěžovatel uplatnil až v doplnění kasační stížnosti, a to aniž by ji blíže konkretizoval (např. kdy a jak žádal o dálkový přístup) či snad doložil. K tomu lze vedle výše predestřených nosných důvodů ještě dodat, že součástí téhož správního spisu je například i protokol ze dne 6. 12. 2023 (čj. MMP/525742/23) zachycující právě situaci, v níž zástupce stěžovatele „požádal telefonicky ... o zaslání scanu...“, z čehož je zřejmé, že protokoly pro různé formy nahlížení se v případě uvedeného správního orgánu a správního spisu liší.

[18] Pro úplnost pak lze nad rámec výše uvedeného ještě poznamenat, že shora již zmíněné rozhodnutí týkající se obnovy řízení vychází dokonce z toho, že o rozhodnutí o odstranění stavby stěžovatel prokazatelně věděl již od 13. 3. 2023. Žalobu stěžovatele proti odvolacímu rozhodnutí ve věci obnovy (rozhodnutí Magistrátu města Plzně ze dne 24. 6. 2024) přitom krajský soud odmítl a kasační stížnost stěžovatele proti tomuto usnesení pak Nejvyšší správní soud zamítl (viz rozsudek ze dne 27. 3. 2025, čj. 6 As 239/2024-31).

[19] Nejvyšší správní soud dodává, že nepřehlédl, že stěžovatel v rámci doplnění kasační stížnosti stručně zmiňuje i nebezpečí provedení demolice studny jejím nevlastníkem, což by podle něj mohlo odůvodňovat přiznání odkladného účinku. V návaznosti na tuto část kasační argumentace však Nejvyšší správní soud (o odkladném účinku) samostatně nerozhodoval. V této souvislosti především chyběl konkrétní procesní návrh stěžovatele, přičemž odhlédnout v tomto směru nelze ani od povahy napadeného usnesení (odmítnutí pro opožděnost). Nejvyšší správní soud navíc v dané věci rozhodl bezprostředně po předložení nezbytných spisových podkladů (ty byly připojeny ke spisu v jiném řízení vedeném u krajského soudu).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Na základě shora uvedeného shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost zčásti nepřípustnou a zčásti nedůvodnou. Proto ji v souladu s § 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s. zamítl.

[21] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 17. září 2025

Milan Podhrázký
předseda senátu